

פרוטוקול מס' 45

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ד' ט"ו בחשוון תשל"א - 18.11.1970. שעה 8.45.

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:
א. כץ - היו"ר
נ. אליעד
ס. בן-פורת
ח. גרוסמן
ש. לויין
ד. קורן
א. רוזיאל-נאור
י. תמיר

מזמנים:
א. שאפי - סגן שר החינוך והתרבות
מר שוחט - משרד החינוך והתרבות
מר בן-דוד - משרד החינוך והתרבות

פרופ' כץ - רקטור האוניברסיטה העברית
מר נירנבוים - מזכיר אקדמאי
מר תלם - עוזר אקדמאי
פרופ' שרפשטיין - סגן רקטור, אוניברסיטת
תל-אביב
פרופ' פינקל - נציג הפכניון
פרופ' שקלרסקי - נציג הטכניון
מר נהרב - נציג הטכניון

מזכירת הוועדה: ד. פלר

רשמו:
מ. כהן
ד. פלר

סדר-היום:
א. הצעה של חבר הכנסת נ. אליעד;
ב. המשך הדיון בשיקולי הקבלה והרחייה של סטודנטים
באוניברסיטאות בארץ.

- - - - -

18.11.1970

אני פותח את הישיבה, ומקדם בברכה את מר שוחט, ומאחל לו הצלחה בתפקידו החדש כיועץ בכיר לשר

הינו"ר א. כץ:

החינוך והתרבות.

חבר הכנסת אליעד מבקש להעלות הצעה בוועדה.

בישיבה האחרונה קיבלנו החלטה להטיל על היושב-ראש להשתמש בסמכותו - במידה ולא נראים

ג. אליעד:

סיכויים ששבתת המורים העל-יסודיים תיפסק כתוצאה מהדיון שהתקיים אתמול בכנסת - ולזמן את נציגי המורים ונציגי משרד החינוך, כדי שנוכל לקיים דיון משותף בנושא השבתתה. אני מבקש לדעת מה המצב עכשיו, ואם לא השתמש בסמכותו - מדוע לא השתמש?

כל חברי הוועדה הנוכחים היו אתמול בעת הדיון

הינו"ר א. כץ:

בכנסת, ושמעו את הדברים. אמש, בשעה די מאוחרת בלילה, התקיימה פגישה בין משלחת ארגון המורים העל-יסודיים לבין שר החינוך, מנכ"ל משרד החינוך ויועצים. לאחר שיחה, דין ודברים וכיו"ב, נמסר מכתב מידי שר החינוך לידי נציגי המורים. במכתב זה הוצע למעשה מה שהוצע מעל במת הכנסת, שלגבי גובה המקדמה ותחולתה יכריע או בורר מוסכם או בוררות, כפי שירצו. לגבי גובה השכר הסופי, שעל זה למעשה הדיון, מוצע שנציגי משרד החינוך בוועדה הפריטטית, שצריכה להחליט מה גובה השכר המוסווה בהתאם לכתב הסמכות שהוא פחות או יותר מוסכם, יקבעו דרגה התחלתית למורה אקדמאי בעל תואר ג.א., שתהיה לפחות ה' מהנדסים.

לזה מתחייב משרד החינוך?

ג. אליעד:

כן. החידוש הוא שער כה מנהלי המשא ומתן לא היו מוכנים להיכנס לעניני דרגות וסכומים, לגבי התוצאה הסופית של המשא ומתן.

הינו"ר א. כץ:

תגובתם של המורים מאופקת. הם עומדים לכנס את המוסד המצומצם שלהם מחר. בסופו של דבר העניין חייב להיות מוכרע על-ידי המועצה.

תביעתם של המורים היתה דרגה ד'. הצחתם היתה שהמקדמות שניתנו עד כה, בסדר גודל של 38 עד 64 לירות, משמעותן למעשה דרגה ה'. זה כבר סמילא ניתן. התחולה היא מ-1 בספטמבר. אם הם היו רוצים לקבל את זה, היו יכולים לעשות זאת לכתחילה. זה אינו עונה לתביעה שלהם, שהיא דרגה ד'. ההפרש אינו גדול.

ההפרש הוא כ-120 לירות בברוטו.

ש. לוי:

הובטחה להם דרגה ה'...

הינו"ר א. כץ:

ההבטחה מדברת על לפחות ה'.

ש. לוי:

בשאר פתוחה שאלת הבוררות, כלומר להעביר את כל מה ששנוי במחלוקת לבוררות. הנטייה אצל המורים העל-יסודיים בשלב זה כנראה היא לא להיענות להצעת הבוררות. אמרת להם בצורה קטיגורית שלא יהיה זה פשוט להופיע כדוחים הצעה כזאת.

הינו"ר א. כץ:

לאור החלטת הכנסת מאתמול, ולאור מה שמסרתי עכשיו, אינני חושב שדיון נוסף בוועדת החינוך יכול לתרום משהו. אינני מתייחס לצד הפורמלי, שלא הוסמכנו לכך. נשאר את זה לנוגעים בדבר, למגיעים נוספים שיהיו, ותתגבשה עמדות. המורים עצמם עוד לא גיבשו עמדה. לא יהיה זה מבוטל לדבר היום על דברים שלא גובשו.

עד כמה שאני הבינותי, ההצעה של דרגה ה' היתה יכולה כן לספק.

ג. אליעד:

אני משוכנע שהגענו לשלב שבו דרושה איזו דחיפה נוספת. קיימת שיחות ומגיעים עם המורים. במידה שיכולתי לגשש, הבינותי שאם זה יהיה ה', הם יקבלו את זה. כלומר זה יסוד שאפשר לבנות עליו הסדר.

18.11.1970

אם משרד החינוך יסכים ל-100 לירות, פלוס ה', והשארת הכל לבוררות - אני משוכנע שיכולה להימצא הדרך להביא לסיום השביטה. והגוף שיכול לתת את הדחיפה לסיום השביטה היא לדעתי ועדת החינוך.

אני מציע שנבחר ועדה מצומצמת, שתנסה להיכנס לעובי הקורה, במידה שיתנו לנו. כי אין הועדה יכולה לשבת מנגד.

ס. בן-פורת:

אני מתפלא מאד על הגישה הזאת. אני מתנגד בתוקף שועדת החינוך תיטול לידה סמכויות שאין לה, שאיש לא העזיק לה. אינני מוכן שועדת החינוך תדון בקטע קטן של גזרת השכר. דבר זה נתון למשא ומתן עם הממשלה. אם רוצים שהדבר ייעשה באופן פרטי - אז לא ליד שולחן זה. ועדה זו אינה יכולה ליהפך לחלק מאיגוד מקצועי, להתווכח על דרגות, ד' או ה'. האם אנחנו יכולים לדעת מה תהיה ההשפעה של כל צעד שאנחנו נעשה, או כל הצעה שנציע? בשביל זה יש משרד האוצר, הסתדרות ומשרד החינוך הממונה על גזרה זו. אנחנו יכולים להביע את רצוננו שיש לסיים את השביטה, אך לא יותר מזה. אתמול קיימה הכנסת דיון של חמש שעות על הנושא הזה. יו"ר הועדה יכול באופן פרטי לתווך, לשאול, לברר אצל שר החינוך. אבל אני מתנגד שהועדה כועדה תמשיך בדיון זה.

ד. קורן:

לדעתי אין טעם לדון אם יש מקום לדיון בועדה. אני מבקש להצביע את הצעת חבר הכנסת בן-פורת להוריד את הענין מסדר היום.

ש. לוי:

אינני סבור שדיון שלנו היום, לאחד ההצעה שהוגשה אמש, עשוי לתרום לקידום הענין. לפחות לימים הבאים צריך להשאיר את שני הצדדים, אחד לעומת השני, בלי התערבות מצד איש.

הי"ר א. כץ:

אני מבין שדעת רוב החברים היא שבשלב זה אין טעם לקיים דיון בועדה. אם חבר ועדה כפרט רוצה לפעול, ודאי שזאת זכותו, מה גם שהיום באמת אין לנו בסיס לדיון. צריכים לתת לצדדים ימים אחדים, כדי שכל צד יחליט מה הוא רוצה ולאן הוא הולך. הכנסת דנה אתמול בנושא וקיבלה החלטה שמחייבת את הכנסת. ועדת כנסת אינה יכולה לאחר החלטה שנתקבלה במליאה לקבל מסקנה אחרת.

א. רזיאל-באור:

חבר הכנסת אליעד אינו מציע הצעה אחרת. הוא מציע שהועדה תעזור לדחוף את הענין. שהועדה ייזום פגישות, מגעים, תעניין מדי פעם מה פתרחש. כלומר שהיא תסייע להזיז את הענין.

ב. אליעד:

אינני רוצה שנתערב בשום הצעות מצדנו, אלא אני רואה שבמשרד החינוך יש נכונות לתת לפחות דרגה ה', ומשיחותי הפרטיות אני יודע שאם ילחצו על המורים הם יקבלו את זה. אני מציע שתיבחר ועדה מצומצמת של שלושה. הם לא יציעו דבר, אלא רק יעקבו אחר התפתחות הענינים, ילוו את המגעים. לא נביע שום עמדה פוזיטיבית בסכסוך. אני חושב שהם זקוקים לאיזה גוף שלישי נייטרלי, אנשים שקרובים ביותר לדבר הזה, כדי לעזור להם.

י. תמיר:

אינני חושב שאנחנו יכולים לדון בדבר שבדיון אתמול במליאה ולא הועבר אלינו כלל. אני מציע לחבר הכנסת אליעד לא להעלות כעת הצעה לדון בענין או לבחור ועדה משנה שתטפל בו. אם יהיה צורך, תציע לכנס את הועדה באופן דחוף. אילו היית יוזם ועדה בין-מפלגתית, אני מבין. אבל בשולחן זה הדיון כרגע אינו רלבנטי.

ב. אליעד:

אני חושב שועדת החינוך אינה סמלאת את תפקידה. ייתכן שאני טועה, אבל אני רוצה להיות שלם עם עצמי. אני רוצה להציע הצעה להצבעה, שועדת החינוך תבחר ועדה משנה מצומצמת ותטיל עליה לבדוק אפשרויות לעזור לסיום השביטה.

18.11.1970

א. רוזיאל-נאור:
 אינני בטוחה שמעשה כזה יהיה בדיוק לפי סמכויותיה של ועדת החינוך. מנסיוני בכנסת אני יודעת שועדת החינוך עסקה פעמים אחדות בנושא של שבתות, אפילו שבתות של תלמידים במוסדות חינוך גבוה, בענין העלאת שכר לימוד ועוד. מה שיכלה הועדה לעשות הוא רק ליצור את המגע בין הצדדים.

אני חוששת שהצעה זו שמציע חבר הכנסת אליעד חסוך את הועדה בטיעונים של חריגה מסמכויות. יכולה להתקיים פגישה של חברי ועדת החינוך, לא במסגרת של הועדה. חברים יכולים ליטול יוזמות שונות ולפעול פעולות שונות.

ג. אליעד: האם אסור לנו לשמוע אותם?

א. רוזיאל-נאור: כבר שמענו אותם בועדה. הועדה הזאת עשתה מה שיכלה. גם המציעים השונים שהציעו את ההצעות לסדר היום בכנסת היו מבין חברי הועדה הזאת. הועדה כועדה אינה יכולה לדון בזה עכשיו.

י. תמיר: אם חבר הכנסת אליעד עומד על הצעתו, אני רוצה להציע הצעה נגדית. אך אני פונה אליו בבקשה שלא יעמוד על הצעתו.

מ. בן-פורת: אני רוצה להציע הצעה, לאמור: הואיל ונתקבלה החלטה, אין ועדת החינוך מוצאת לאפשרי להתערב. קביעה זו אינה מונעת מחברי הועדה לפעול בצורה הנראית להם.

י. תמיר: אני רוצה להציע את הצעתי: הועדה שמעה את הצעתו של חבר הכנסת אליעד, ומסמיכה את יו"ר הועדה לבוא בדברים עם ועדת הכנסת לברר אפשרות העלאת הנושא מחדש בפני ועדת החינוך והתרבות לאחר הדיון שהתקיים במליאה אתמול.

ד. סורן: אני הצעתי להוריד את הנושא מסדר היום.

ש. לוי: אני מבקש מחבר הכנסת בן-פורת להסכים לתיקון קל בהצעתו. אני מבקש להוסיף את המלים, למחרת הדיון במליאה. כי יכול להיות שבועד שבוועים הדיון במליאה לא יסנע דיון בועדה.

ג. אליעד: אני לא הצעתי דיון. אני מציע דבר מעשי מאוד, לבחור ועדה שתלווה את המגעים בין הצדדים, כלומר מין ועדת רצון טוב.

א. רוזיאל-נאור: אני רוצה להציע הצעה אחרת: הועדה מטילה על היושב-ראש להמשיך במגעים שיסייעו ככל האפשר לפתרון הבעיה, ולמסור לועדה על ההתרחשויות.

ג. אליעד: היושב-ראש יסכים שנצטרף אליו עוד שני חברים.

ש. לוי: בעקבות הצעת חברת הכנסת רוזיאל-נאור - ליושב-ראש ניהנה סמכות, ואין צורך לקבל על כך החלטה. אם יש טעם להתערבות של הועדה, זה במקרה שהועדה אוסרת שהיא בוחרת ועדת רצון טוב. את היושב-ראש לא צריך לבקש. זו סמכותו והוא פעל במסגרת סמכותו.

ד. סורן: אינני חושב שהצעתו של חבר הכנסת תמיר טובה לענין. אם נשאל, יכולים למצוא איזה טעיף פורמלי שאומר זאת עלינו. אולי בעוד שבווע כן אפשר יהיה לדון? אינני רוצה שאנחנו נחפש אפשרות לעקוף כללים. היום אין מקום לדיון. נחכה עוד שבווע ואז נראה אם יש לנו מה לעשות או לא. כל חבר ועדה רשאי לפעול. זה נעשה עד עכשיו, ביחוד על-ידי היושב-ראש, זה יכול להיעשות גם להבא. לכן הצעתי להוריד את הענין מסדר היום.

18.11.1970

אני מציע לחבר הכנסת תמיר לא להעלות את הצעתו.

היו"ר א. כץ:

אני מצטרף להצעת חברת הכנסת רזיאל-נאור.

תמיר:

אולי אפשר להתאחד מביב ההצעה שהועדה קיבלה בישיבה הקודמת, בה הטיילה עלי לעפל בעניין. החלטה זו עוד בתוקף. חברי ועדה שמעוניינים, שחושבים שהם יכולים לתרום לזה ורוצים לפעול - בבקשה.

היו"ר א. כץ:

אני מציע שתהיה ועדה של רצון טוב.

ג. אליעד:

אם כן יש לפנינו שתי הצעות, האחת של חבר הכנסת אליעד, והשנייה - שהחלטת הועדה מהישיבה הקודמת, שבה הוטל עלי לפעול בנושא זה, עודה תקפה. אני מוסיף שכל חבר שרוצה לפעול ולתרום - יכול לעשות זאת. אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

היו"ר א. כץ:

ה צ ב ע ה

- 1 - בעד הצעת חה"כ ג. אליעד
- 3 - נגד

הצעת חה"כ ג. אליעד לא נתקבלה.

בעד הצעת היו"ר א. כץ - רוב

הצעת היו"ר א. כץ נתקבלה.

- - - - -

המשך הדיון בשיקולי הקבלה והדחיה של סטודנטים באוניברסיטאות בארץ

היו"ר א. כץ:

אני מקדם בגרסה את נציגי הטכניון, פרופ' שקלרסקי, פרופ' פינקל ומר בהרב. במשיך היום בדיון על שיקולי הקבלה והדחיה של סטודנטים באוניברסיטאות.

לועדה זו הגיעו לא מעט פניות בכתב ובטל-פון, וכן תלונות של יחידים, שתוכנן למעשה אחר. מדובר על יוצאי צבא או בוגרים אחרים המבקשים להמשיך ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה, בעלי נתונים פורמליים, שלא נתקבלו להוג או לחוגים שהם מעוניינים בהם. כתוצאה מכך חלק מהם יאלץ אפילו לנטוש את הארץ, על כל המשמעויות הכרוכות בזה לסווח קצר או ארוך. היו על כך לא מעט פרסומים בעתונות הרגשתנו היא שגם אם המספרים שפורסמו הם מוגזמים, בגלל רישום כפול ומשולש, הבעיה בעינה עומדת, ואנחנו חייבים להתייחס אליה. אני מציע שנשמע את דברי נציגי הטכניון על העקרונות והמידע שהצטבר אצלם לגבי הנושא של קבלת ודחיות סטודנטים. אחר כך חברי הועדה יציגו שאלות.

פרופ' פינקל:

לטכניון יש שיטה מסויימת של קבלת סטודנטים, שאנחנו עובדים לפיה כבר כמה שנים, וזאת שיטת המיון. אנחנו מבקשים מכל המועמדים לעבור בחינות מיון במתימטיקה ופיסיקה. הן בערכות אחת לשנה, בסוף הקיץ. בחינה זו באה למיין את הסטודנטים בסדר מסויים, ביחס לאותה אוכלוסייה שנבחרה. מהם אנחנו בוחרים את הסטודנטים שמתקבלים.

שיטת המיון מבוססת על הישגים בתעודת הבגרות והציון של בחינות המיון. אנחנו מצדפים אותם יחד בפורפורציה מסויימת: 40% בחינת המיון, 60% תעודת הבגרות. לגבי עולים חדשים הפרופורציה היא הפוכה: בחינת המיון שוקלת 60%, ותעודת הבגרות - 40%, כי יש לנו פחות אינפורמציה על תעודות הבגרות השונות מחוץ-לארץ.

18.11.1970

.6.

אחר כך יש לסטודנטים אפשרות לבחור בין 14 מסלולי לימוד שישנם בטכניון, (יש לנו 17 יחידות), בחירה ראשונה, שניה ושלישית. אנחנו מנסים לספק לכל פקולטה, לכל יחידה, את הסטודנטים הטובים ביותר, שגם מרצונם בחרו באותה פקולטה. במידה ופקולטה מסויימת מועדפת לפי רצון הסטודנטים, ויש פי כמה סטודנטים הראויים להתקבל, אז אנחנו מקבלים את הטובים ביותר. את אלה שלא נתקבלו אנחנו מפנים לפקולטה בבחירה שניה שלהם, ועד בחירה שלישית. כך אנחנו מנסים למלא כל פקולטה במספר מסויים שאותו קבענו בהנהלת הטכניון מראש כמתאים לאותה פקולטה.

הפעולה הזאת אינה נעשית בבת אחת. יש כמה עיכובים. לפעמים סחכים לתוצאות בחירות הבגרות ממשרד החינוך, בעיקר לגבי עתודאים. ישנם מקרים שאנשים מתקבלים, ומסיבות שונות אינם באים, ואז מתפנים מקומות. אז אנחנו ממשיכים לפי הרשימה בסיבוב שני, עד שהכל מחמלא.

בפקולטה לארכיטקטורה נדרשת גם בחינה בצ'ור, נוסף למתימטיקה ופיסיקה.

בפקולטות למדעים, מתימטיקה, פיסיקה וכימיה, אנחנו מקבלים את התלמידים ללא בחינות מיון, על סמך הישג בתעודת בגרות בלבד, כלומר מציון 7 ומעלה. אנחנו מחפשים את הטובים, והם בדרך כלל מקבלים את ההודעה שנתקבלו ללימודים הרבה יותר מוקדם.

פרופ' שמלרסקי:
לגבי מספר המתקבלים - השנה היו למעלה מ-3,000 מועמדים ל-1,250 מקומות או 1,200 מקומות. זאת לא רק בעיה של החיילים המשתחררים. יש מספר מסויים של מקומות, ויש עודף של מנכשים. העודף הוא פחות או יותר 1 מתוך 3.

מר בהרב:
בחינות המיון נקבעות לתאריך המאוחר ביותר. המועד הוא בדרך כלל בשבוע הראשון של ספטמבר, בכל שנה.

י. תמיר:
באיזו מידה אתם עושים פעולות וצעדים לקראת החיילים המשתחררים או חיילים שעומדים להשתחרר, על מנת לסייע בידם לעבור את ההליכים של הבחינות?

האם ידוע לכם מה מספר הצעירים שלא נתקבלו והיגרו מישראל, או לומדים לפי שעה בחוץ-לארץ, כתוצאה מכך שאין להם מקום לימודים בארץ?
מה הן חכניות הפיתוח ל-5-10 השנים הקרובות בתחום אפשרויות הרחבת המוסד?

פרופ' פינקל:
הטכניון מקיים באמצעות המדור ללימודי חוץ קורסי הכנה לקראת בחינות המיון. קורסים אלה מתקיימים במתכונות שונות. יש קורס ארוך יותר, לאלה שבאמת זקוקים להכנה יסודית; קורס יותר קצר, וקורס עוד יותר קצר לאלה שנדמה להם שהם יודעים וצריכים רק לרענן את הזכרון. קורסים אלה מתקיימים במקומות שונים בארץ. יתר על כן, אנחנו גם מפיצים חומר על תוכן העצבים של בחינות המיון, כך שכל מועמד יכול להתכונן בעצמו.

מאחר והוזכר כמה פעמים ענין החיילים, אני רוצה לציין שכמעט כל המועמדים שלנו הם חיילים או אנשים שהיו חיילים. כך שאין פה מקום להעמיד שאלה מה אנחנו עושים במיוחד בשביל חיילים, כי היוצא מן הכלל הוא זה שאיננו חייל.

לגבי מספר המהגרים לחוץ-לארץ - יש לי רושם שאף אחד מאתנו אינו יכול לענות על כך.

פרופ' שמלרסקי:
לגבי החיילים - היות ובכל זאת יש חיילים שיותר קשה להם להתכונן, אלה בעיקר החיילים שהיו בתעלה, למשל, ולאחר שהאריכו את תקופת השירות בחצי שנה הרי לאלה שמשתחררים בחודש אוגוסט כמעט ואין זמן להתכונן - הפתרון שנמצא בשנה שעבר הוא על-ידי קורסים בכתב של המדור ללימודי חוץ, לחיילים. אינני יכול להגיד באיזו מידה זה מוצלח. על כל פנים אני מתאר לי שקשה מאד

18.11.1970

להתכוונן כשנמצאים בחוץ, והפתרון שעומד אצלנו על הפרק הוא שהחל מהשנה הבאה אנחנו עומדים להנהיג את שיטת הצבירה, הקבלה תהיה פעמיים בשנה, זאת אומרת הלימוד יהיה טימסטורלי. אנחנו חושבים שבדרך זו הדבר יתוקן ויבוא על פתרונו בדרך יותר טובה.

לגבי תכניות פיתוח - הטכניון בדרך כלל עורך מדי חמש שנים תכניות פיתוח, דן בהן, ומנסה להגיע לביצוען. תכנית אחת נגמרה בשנת 1970. כרגע נמצאת על שולחן הסנט של הטכניון תכנית פיתוח לחמש השנים הבאות, שמטרתה להגדיל את יכולת הקליטה של הסטודנטים. התכנית היא גמישה. לפי הדו"ח שהוכן אנחנו יכולים להכפיל את מספר הסטודנטים בטכניון תוך חמש-שש השנים הבאות, בלי להוריד את רמת המוסד. במובן שהדבר כרוך בשני הנאים: מבנים וחקצ"ב. הדבר הובא בתור שלב ראשון לגורמי משרד החינוך. הדו"ח הוכן בעקבות דרישות המסק שבוטאו בדו"ח הות של ועדת חורב וועדת פטנקין, ולפי בקשת שר האוצר לדון עליהם ולראות מה ניתן לעשות.

ובכן תכנית כזאת קיימת, היא עוד לא אושרה. לא בטוח שסנט הטכניון יאשר אותה. כי הפילוסופיה שם היא דרישות המשק. ייתכן שיהיו חברים שיגידו שלא מספיק רק להיענות לדרישות המשק. ייתכן שיש לפתח דברים שהיום אינם דרושים למשק, אך יהיו דרושים לו בעוד כמה שנים. תוך חודשיים ייגמר הדיון והדבר יבוא לאישור הוועד המנהל והקורטוריון של הטכניון.

מר בהרב:

לענין החיילים המשוחררים - הסטטוס של חייל משוחרר הוא זכר מופשט מאד. יש שתי קבוצות. קבוצה אחת היא קבוצה מיוחדת שהטכניון מכשיר אותה לקראת בחינות המיון. זו קבוצת חיילים לקראת גמר שירותם. מכשירים אותם במסגרת הטכניון. אם הם עומדים בבחינות המיון, הם מתקבלים. יש קבוצה שניה של זכאי צה"ל. לגביהם יש טיפול מיוחד, כולל אימון וולונטרי על-ידי סטודנטים שלנו ובחינה בבית-החולים. המספרים משתנים לצערנו בכל שנה. אבל הדבר נעשה. אפשר לומר שרובם מתקבלים.

ד. סורג:

האם בחינת המיון בטכניון היא בחינה שבה רב יותר משקל הידיעות, או האינטליגנציה וההבנה?

בקשר למשקל של בחינות הבגרות, שאני אישית אינני מייחס להן משקל, אבל אני יודע שיש החושבים אחרת - אם למשל יש לבוגר בית-ספר תיכון ציונים טובים מאד במקצועות ההומניים, וציונים די נמוכים במתימטיקה ופיסיקה, והמסומצע הוא יותר גבוה, ולעומת זאת לפישהו אחד יש ציונים נמוכים במקצועות ההומניים והוא בולט במתימטיקה ופיסיקה - איך מתייחסים לראשון?

מה אחוז בני עדות המזרח בקליטה בטכניון?

עד כמה שאני יודע, בדו"ח חורב ופטנקין מדובר על הצורך במהנדסים עד שנת 1973/74. האם מישהו עורך סקר מהו כוח האדם הדרוש לעשור הקרוב?

פרופ' פינקל:

בחינות המיון הן בחינות של הבנה ושל ידע. אנחנו חושבים שסטודנט שמתחיל את לימודיו שלוש שנים אחרי גמר בית-הספר התיכון, וייתכנו לממלול קשה של לימודי הבדסה למשל, ומשמעת כבדה, חייב לא רק להוכיח הבנה ואינטליגנציה; הוא צריך גם לשנן ולרענן כמה פרקים יסודיים בפיסיקה וכימיה, אחרת זה יעכב את בחינות המיון של השנה הראשונה. על כן בוחנים גם את האינטליגנציה הכללית וגם את הידע.

מאחר וזאת בחינת מיון, וציון אבסולוטי אינו קיים שם, אלא הכל יחסי, ולא מעניין אותנו אם שנה אחת יש בחינה קלה יותר ובשנה אחרת בחינה קשה יותר - השאלה הזאת פחות חשובה לנו. כי היחס בין אחד לשני קובע, ולא איזה ציון מעבר מבחון.

לגבי בחינות הבגרות יש לנו מחקרים שנעשו על-ידי אנשי חינוך, בעיקר בתוך הטכניון, על האפשרות של חיזוי הצלחה של סטודנט לפי ציוניו בבחינות הבגרות. לקחו קבוצת סטודנטים שגמרו את הטכניון, הוציאו את ציוני הבגרות שלהם וראו מה ההישגים שלהם. בדרך כלל תעודות הבגרות הן מוד מצויין לחיזוי הצלחת הבחור בטכניון.

18.11.1970

האם זה כולל גם מבחני בגרות אכסטרניים?

ד. קורן:

אז המשקל הוא אחר.

פרופ' שקלרסקי:

אנחנו מוכנים לספק לכם תדפיסים של המחקרים האלה, שבדרך כלל מחזקים בנו את האמון

פרופ' פינסל:

בבחינות הבגרות.

לצורך חישוב הקריטריון של תעודות הבגרות אנחנו לוקחים בחשבון רק את 5-6 המקצועות

מר בהרב:

שהנבחן נבחן בהם בבחינות ממשלתיות. נוסף לזה אנחנו מקבלים גם בוגרי בתי-ספר מסצועיים, במגמה מורחבת, מסלול ארבע-שנתי. לגביהם המשקל של התעודה הוא רק הבחינות של המסגרת הממשלתית: 40% תעודת הבגרות, לעומת 60% - בבחינות המיון. תעודות בגרות אכסטרניות בלקחות בחשבון של 40% לעומת 60%.

הטכניון אינו מתחשב במגמת הלימוד של בעל תעודת הבגרות לצורך חישובים. הנוגד יכול להיות הומניסט או דיאליסט, זה לא משנה. החישוב הוא אחיד.

לגבי עדות המזרח - הטכניון לא נכנס לבעיה זו ולא ערך מחקר על אחוזי הצלחה או אי-הצלחה של בני עדות המזרח. אבל הקורס הקדם-אקדמי, שרובו ככולו מורכב מבני עדות המזרח - ההצלחה שם מגיעה ל-80%-90%. זהו מחזור של 60-70 איש לשנה. אבל זהו קורס של 7 חודשים, והוא מכין את האנשים במיוחד לבחינות המיון.

פרופ' שקלרסקי:

בבחינות המיון מיועדות קודם כל למיון המועמדים. התלמידים באים ממגמות שונות, ביולוגיה, הומניסטיקה, חברה או מגמה ריאליסטית. הבחינות בדרך כלל מאפשרות ליצור שיוון, אחרי הבחינות של ידע בסיסי, בכניסה לטכניון.

מטרת הבחינות היא להבטיח שמי שמתחיל את לימודיו - יסיים את הטכניון. יש נפל, אבל הוא קטן, של כ-14%, 16% או 20%.

אני רוצה להסביר מדוע תעודת בגרות עדיפה על כל בחינת מיון מקרית. תעודת הבגרות היא פרי של בחינות של מספר אנשים על איש אחד. אילו לא היה מספר רב של מבקשים, היינו הולכים רק לפי תעודת הבגרות.

לטכניון אין סקר על דרישות המשק, כי זו הלאכה רבה והוצאה רבה, ולא נתבקשנו לעשות זאת. אבל פקולטות מסויימות לצורך קביעת גודלן ופיתוחן, עושות בעצמן סקר. כך עושה הפקולטה לארנובטיקה. יש סקרים בודדים, אבל לא לכל צרכי המשק. כאן סמכנו על מה שעשתה הממשלה בשטח זה.

אחרי כן רשמה ד.פ.

סיכום

המשך ישיבת ועדת החינוך והתרבות מיום 18.11.70

ח"כ אסתר רוזיאל נאור טאלה את. נציגי הסכניון: (1) מהם תנאי קבלת המועמדים במגמה להכשרת מורים. (2) האם בעטים מאמצים מיוחדים לקבלת בני יוצאי ארצות אסיה ואפריקה. (3) כיצד מטתקפות הערכות צרכי המסק במדינה במדיניות קבלת סטודנטים לסכניון. (4) מדוע מקיים הסכניון שני מחזורי בחינות בטובה.

על כך ענה פרופ' פינקל: - (לטאלה 1) ישנם מועמדים למחלקה להכשרת מורים החייבים בבחינות סיון, ולעומתם קיימת קבוצת מועמדים שאינה חייבת. השיקולים נובעים מכישורין של המועמד. (לטאלה 2) לגבי בני יוצאי ארצות אסיה ואפריקה לא קיימת התייחסות טובה מאשר לשאר התלמידים. (לטאלה 3) פרופ' פינקל ציטט את דברי פרופ' סוזר בדבר אי האפשרות לערוך תחזיות טכנולוגיות ליותר מ-5 שנים במסק מפותח. לדעת פרופ' פינקל במצא תכנון המסק בפיקוד אחר התנאים הטכניים. לטאלה 4 ענה פרופ' טלרסקי והסביר את יתרונות שיטת צבירת הנקודות, המאפשרת התקדמות לפי קצב אינדיבידואלי יותר לכל תלמיד.

פרופ' כץ, רקטור האוניברסיטה בירושלים השיב לשאלות חברי הועדה שהוצגו בפניו בישיבה הקודמת. לטאלה מס' 5 של ח"כ אביזוהר (ראה תדפיס השאלות, מצורף לפרוסוקול קודם) ענה כי האוניברסיטאות קרובות לגבול הקיבולת שהציבו לעצמן, וכי לא קיימת נטייה להתרחבות יתר. לשאלות מס' 6 של ח"כ אביזוהר, ו-3 של ח"כ אליעד: האוניברסיטה מחייבת את הקמת המכללות, אך כיון שהמועצה להשכלה גבוהה קבלה תפקיד זה על עצמה, אין האוניברסיטאות רואות עצמן כיוזמות. הן מוכנות לעזור בהקמת המכללות, אך הללו חייבות להוות מסגרת נפרדת המיועדת להקניית השכלה אקדמית חלקית הקטר בין המכללות לאוניברסיטאות יקויים בכמה מישורים: בהעברת סטודנטים מוכשרים ממכללה לאוניברסיטה, באפשרות לביטוח מירבית בין הפוסדות, וביצירת תנאים לגמר הלימודים בטיעור-ערב.

לטאלה מס' 2 של ח"כ כץ: כוחות ההוראה הקיימים לא יעמדו, בתנאים הנתונים במסימות של הרחבת קיבולת החינוך העל-תיכוני. מאידך, ישנם מקצועות בהם קיימת עתודת הוראה וישנם מקצועות בהם מורגש מחסור מתמיד בסורים. לדעת פרופ' כץ, מוטב לדחות הקמת מכללה בשל חוסר כוחות הוראה מתאימים מאשר לפתוח כוסד עם סורים פסבדו אקדמיים, בעיה זו קשה לתכנון. יש לטער כי עם צמיחת הצורך, יימצאו גם האנשים המתאימים. לטאלה מס' 5 של ח"כ כץ: רשמית לא קיים מעקב אחר סטודנטיות, אך מעשית קיימת אמנם התפצלות בין המינים באשר לבחירת מקצוע הלימוד. לטאלה מס' 1 של ח"כ אליעד: יש התחשבות רבה ברמתם של בני המיעוטים. לגביהם קיימות פחות דרישות, אך במקצועות כגון רפואה, יש גבול מינימלי לדרישות הפקולטה מהמועמד באשר הוא.

לטאלה מס' 2 של ח"כ אליעד: בעלי הכסדון מוצאים דרכים גם בתוך קבוצה של בינוניים, בארה"ב קיימות אפשרויות פיתוח קבוצות מחוננות של תלמידים, בישראל - בטל מספר קטן יותר של דורשי השכלה גבוהה, קשה לבדד קבוצות אלו.

לטאלה מס' 4 של ח"כ אליעד: אמיתות ההנחה תלויה בגורמים רבים, למשל: באוירה, התרבותית בבית, ברמת הלימוד התיכוני, הצלנו אינה גבוהה במיוחד.

לטאלה מס' 5 של ח"כ אליעד: - הרחבת פקולטות טובות תלויה בנושא הלימוד, תשובותיו של פרופ' טרפטסיין, סגן רקטור האוניברסיטה של תל-אביב, לטאלות חברי הוועדה.

פרופ' טרפטסיין טען בתחילת דבריו כי נושאי ההוראה באוניברסיטאות נוטים יותר וזוהר לטפזיאליזציה טעה טקנים צורך להפעיל לחץ נגדי, ולפטט יותר את הלימוד. בטוסדות השכלה גבוהה גדולים מאוד, כפי שמקובל היום בעולם המערבי; (בין סמונת אלפים לטמונה-עשר אלף עובדים) יש אפשרות לקליטה מירבית של עובדי מסקר, לקליטת סטודנטים שחזרו להורות באותו מוסד, וליצירת אוירה של המסכיות. לעומת זאת חטרה בהם האוירה הבייתית של מוסד קטן. בסיכוסן של דבר, יכול מוסד גדול לטסור על אופז ביתי במידה ולכל סורה יהיו טעם תלמידים, אך זוהי כבר בעייה כספית.

באטר להקמת סכללות, הסכים פרופ' טרפטסיין עם דברי פרופ' כץ, וסיפר כי סינט האוניברסיטה הכיר רשמית בחיבותן, והמליץ למועצה להשכלה גבוהה לבצע את פתיחתן. אוניברסיטת תל-אביב התקטרה עם סכללות מנטה ותל-חי, ומקיימת ביירות של סטודנטים, מאטרת קורסים ברטה אוניברסיטאית בסכללות, ואף מאטרת ללוסדיהן להיכחן בבחינות שלה.

לטאלה מס' 2 של ח"כ א. כץ: לדעת פרופ' טרפטסיין אין היעוץ הניתן באוניברסיטה טספק את הצרכים.

לטאלה מס' 1 של ח"כ אליעד: בני המיעוטים מקבלים עזרה אך לא מספקת, ולא במיטרים רציניים.

לטאלה מס' 1 של ח"כ תמיד: לא קיימת תכנית פיתוח והרחבה.

מר בירנבוים, המזכיר האקדמי של האוניברסיטה העברית בירושלים, דיבר על הסכמה בין האוניברסיטאות בהקטר לסיפורי הרטמה, והזכיר כי התכנית הסימטריאלית של הסככיון עוזרת לאנטי מילוזאים וחיללים טטוחררים בניצול טנת לימודים, טטום כך קיימת היום באוניברסיטה העברית ועדה הבזרקת הערכויות חדטנות והעובדות על הצעה להקמת סימטטר קיץ.

כן הסביר טהותה של המכינה הקדם-אקדמית ופירט מיהם הלוסדים בה, הוא צירד בהקמת טטרד הרטמה ללימודי גבוה, סרכוזי לכל המדינה, וכן בתיאום מירבי של הסדרי הריטום בין כל הטוסדות.

סגן שר החינוך והתרבות, ד"ר א. שאקי, טבור היה כי קיימת החכמה מיותרת
בתנאי הקבלה לאוניברסיטאות. הוא לא קיבל את הדעה כי מסוצע ציוני
בחיבת הגדרות טמטס קריטריון מהימן להערכת התלמיד. תלמידים טעונו-
טיפוח ובני יוצאי ארצות אסיה ואפריקה חייבים, לדעתו, בהעלת המסוצע
ובהתחלפות יוצאת דופן מצד הפוסדות להשכלה גבוהה. מוסדות אלו צריכים,
לדעתו, לפתח מדיניות של העדפה לגבי אוכלוסיה זו וגם לאחר כניסתה
לאוניברסיטה יש לטפח אותה באמצעים טובים. ד"ר א. שאקי פירט אמצעים
רבים ומבוגרים העטויים לפתור את בעיית ההכללות והדריסה ללימוד על-
תיכוני. פרופ' פינקל מהטכניון ענה לשאלתה של ח"כ זינה הרמן, בקטג.
להפניית עודף הדורשים תעודת מהנדס - למקצועות טכנולוגיים והנדסיים.
הוא סיפר כי הטכניון הפנה כ-300 מועמדים כאלה למוסדות על-תיכוניים להנדסיים
וכי הטכניון עצמו מחזיק מוסד כזה לידו. מאידך הטביר, כי הטכניון הינו
היחיד בארץ המסמיך מהנדסים ובטח זה אי אפשר להוריד את רמת הדרישות,
גם בטעה שהמדובר בבני-סיעוטים או אוכלוסיה טעונית טיפוח. אחריותו
של מהנדס רבה מידי מכדי שאפשר יהיה לקבוע לו רמות נמוכות מהקיימות.
יו"ר הוועדה, ח"כ אברהם כץ הודה לאורחים ובעל את הישיבה.